

ScreeningsNyt

**Nyhedsbrev med information om
kræft-screeningsprogrammerne
i Region Midtjylland**

Nyt om
Brystkræftscreening
side 2-6

Nyt om **Livmoderhals-
kræftscreening**
side 7

Nyt om
tarmkræftscreening
side 8

Brystkræftscreening

Brystkræftopererede hurtigere tilbage til screeningsprogrammet

I de opdaterede [retningslinjer](#), som Danish Breast Cancer Cooperative Group (DBCG) har udgivet i august 2010 anbefales det, at visse brystkræftopererede kvinder, der er i aldersgruppen 50 til 69 år, og som hører til screeningsprogrammets målgruppe, kan komme hurtigere tilbage i programmet. I Region Midtjylland betyder det, at disse kvinder – også kaldt "lavrisiko-patienter" – nu skal ses i screeningsenhederne.

Assistenter oplært

I [vejledningen](#) fra Dansk Kvalitetsdatabase for Mammografiscreening (DKMS) fra januar 2011 anbefales det endvidere, at der tages en ekstra projektion hos kvinder, der tidligere er brystkræftopererede. Der har i den forbindelse været behov for at oplære screeningsassistenterne i de nye billedoptagelser og status er, at alle screeningsassistenter nu har lært i at tage den ekstra projektion, og at brystkræftscreeningsprogrammet i Region Midtjylland dermed er klar til at påtage sig opgaven.

Klar til ekstra billedoptagelser

Det er medio juni 2011 meldt ud til de involverede afdelinger, at brystkræft-screeningsprogrammet nu kan håndtere de ekstra billedoptagelser. Efter oplæring er der herefter taget billeder af de første kvinder.

Antallet af kvinder med behov for ekstra billeder forventes at være i størrelsesordenen én undersøgelse pr. screeningsenhed pr. dag.

Mulighed for at ændre tid til brystkræftscreening på nettet

Kvinder, der bliver inviteret til screening for brystkræft kan nu selv ændre tidspunktet eller melde fra på nettet. Muligheden har eksisteret siden starten af april, og flere end 1000 kvinder har allerede besøgt hjemmesiden www.folkeundersoegelser.rm.dk og ændret eller aflyst deres tid.

Det giver stor fleksibilitet, at kunne vælge en ny tid, når det passer den enkelte. I stedet for at skulle ringe til Afdeling for Folkeundersøgelser (AF) i telefontiden mellem klokken 9.00 og 12.00, kan kvinderne nu ændre eller afbestille deres tid døgnet rundt.

Muligheden for at ændre tidspunktet eller melde fra til screening på nettet, opfylder et stort ønske hos kvinderne. I brugerundersøgelsen, som blev offentliggjort i marts, svarede 72 procent af kvinderne, at det var sandsynligt, at de ville benytte sig af muligheden for at ændre tidspunktet eller melde fra på nettet.

Kvinder visiteret til henvisningsgruppe 3 skal undersøges i screeningen fra efteråret 2011

Det er drøftet blandt radiologer, og siden besluttet i styregruppen for screeningsprogrammer, at screeningsprogrammet for fremtiden skal tilbyde undersøgelse til kvinder, der er henvist til undersøgelse for brystkræft af egen læge. Forudsætningen er, at radiologerne vurderer, at kvinden skal indkaldes i henvisningsgruppe 3 – dog undtaget undersøgelse på grund af forstørrede lymfeknuder i axil. Disse kvinder venter i øjeblikket længere tid end ventetidsgarantien på 14 dage.

Undersøgelse inden for 14 dage

Screeningsprogrammet skal tilbyde kvinderne en screeningsmammografi inden 14 dage. Undersøgelsen bliver den sædvanlige undersøgelse i screeningsprogrammet (to projektioner af hvert bryst).

Den nye ordning forventes at berøre 4-500 kvinder hvert år, men i opstartsfasen vil der være en periode med betydeligt flere undersøgelser, idet der er ophobede tilfælde fra en længere periode med stort pres på de kliniske mammografier. Samme procedure blev i øvrigt anvendt i starten af screeningsprogrammet, hvor der i Kjellerup blev undersøgt knap 800 kvinder i henvisningsgruppe 3. Det er blandt andet erfaringer herfra, der nu har ført til, at dette bliver en mere permanent ordning.

Ordringen starter til efteråret

Der mangler stadig at falde ting på plads – blandt andet tilpasning af it-systemet – for at ordningen kan træde i kraft. AF forventer dog at kunne starte ordningen i efteråret 2011.

DKMS-årsrapport for 2010

Dansk Kvalitetsdatabase for Mammografiscreening (DKMS) er udkommet med sin første [årsrapport](#). I rapporten, som dækker 1. screeningsrunde (2008-2009), er der defineret 11 indikatorer, som skal beskrive kvaliteten af brystkræftscreeningen i Danmark. For hver indikator er der beskrevet en standard, som en værdi for god kvalitet.

Indikatorer og standarder i DKMS

Nr.	Indikator	Standarder
1	Stråledosis	<2,0mGy
2	Deltagerprocent	>75%
3	Overholdelse af fastlagt screeningsinterval på 2 år +/- 3 mdr.	≥98%
4	Genindkaldelse (dvs. indkaldelse til klinisk mammografi)	<5% *
5	Intervalcancere	<30%
6	Invasive cancere	≥80 & ≤90%
7	Node negative cancere	>70%
8	Små cancere	≥25%
9	Benign vs. malign operation	≤1:4
10	Brystkræftpatienter der modtager brystbevarende operation	>50%
11	Svartid < 10 hverdage	>95%

* Standarden er < 5 % for 1. screeningsrunde, herefter er den < 3 %

Lever op til nationale standarder

Region Midtjyllands brystkræftscreeningsprogram levede i 1. screeningsrunde (2008-2009) op til hovedparten af de nationale kvalitetsstandarder. Eneste sted, hvor vi – og de andre regioner – ikke levede op til standarden, var indikator 7: Andel af kvinder med invasive karcinomer, der er lymfeknude negative, ud af alle opererede kvinder med invasive karcinomer.

Standarden på >70% er sat på baggrund af European Guidelines, men disse guidelines er udkommet før sentinel node-metoden blev udbredt. Sentinel node-metoden betyder, at en mindre spredning nu kan registreres på et tidligere tidspunkt. Derfor vil den nye forbedrede metode i sig selv gøre det vanskeligere at overholde standarden. Udviklingen vil blive overvåget, og det bliver overvejet, om standarden skal ændres i fremtiden.

Manglende indikatorer

Tre indikatorer er ikke opgjort i første årsrapport. Det drejer sig om indikator 3: Overholdelse af screeningsinterval og indikator 5: intervalcancere. Disse to indikatorer kan ikke opgøres, før der er gennemført en anden screeningsrunde. Yderligere er indikator 1: Stråledosis ikke med i første årsrapport. Data har ikke tidligere være indberettet, men indberetningen er nu iværksat, så det bliver muligt, at få en vurdering af indikator 1 i næste årsrapport.

Brugernes tilfredshed med screening for brystkræft i Region Midtjylland

Tilfredshedsundersøgelsen med screening for brystkræft udkom i marts måned. Undersøgelsen, der er gennemført i samarbejde mellem Afdeling for Folkeundersøgelser (AF) og Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland, belyser screenede kvinders oplevelser ved indkaldelse, evt. telefonkontakt, undersøgelsessituationen og modtagelse af svar. Undersøgelsen er gennemført i hele Region Midtjylland fra oktober til december 2010.

2000 kvinder er spurgt

I alt fik 2000 kvinder spørgeskemaet tilsendt senest 14 dage efter, at de havde modtaget det skriftlige svar på screeningsundersøgelsen. Inden da var spørgeskemaet pilottestet blandt screenede kvinder. I alt 1514 kvinder (75 procent) besvarede spørgeskemaet. I tabellen på side 5 vises nogle af resultaterne samlet for hele Region Midtjylland.

Udvalgte spørgsmål fra tilfredshedsundersøgelsen

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
Om indkaldelsen				
Var indkaldelsesbrevet let at forstå? (n = 1500)	98 % (97,3-98,7)	1,8 % (0,5-1,5)	0,1 % (0-0,2)	0,1 % (0-0,2)
Gav indkaldelsesbrevet indtryk af, at deltagelse i screening var frivillig? (n = 1436)	89,9 % (87,4-90,6)	8,8 % (6,6-9,4)	1,3 % (0,5-1,5)	0,1 % (0,0-0,2)
Indeholdt indkaldelsesbrev og informationsfolderen de informationer, du havde behov for inden undersøgelsen? (n = 1492)	92,6 % (90,6-93,4)	7,0 % (5,7-8,3)	0,2 % (0-0,4)	0,3 % (0-0,6)
Om telefonisk kontakt				
Blev dit opkald besvaret venligt? (n = 507)	98,2 % (96,8-99,2)	1,4 % (0,1-1,9)	0,4 % (0-0,9)	0 %
Fik du løst din problemstilling ved den telefoniske kontakt? (n = 505)	98,8 % (96,8-99,2)	1,0 % (0,1-1,9)	0,2 % (0-0,6)	0 %
Hvor tilfreds var du samlet set med den telefoniske kontakt? (n = 506)	86,6 % (83,0-89,0)	12,8 % (9,2-14,8)	0,6 % (0-1,3)	0 %
Om undersøgelsen				
Håndterede personalet undersøgelsen professionelt? (n = 1510)	93,3 % (91,7-94,3)	5,8 % (3,9-6,1)	0,8 % (0,4-1,2)	0,1 % (0-0,2)
Følte du dig tryk ved den måde personalet gennemførte undersøgelsen på? (n = 1510)	92,7 % (90,6-93,4)	6,5 % (4,8-7,2)	0,7 % (0,3-1,6)	0,1 % (0-0,2)
Oplevede du, at din grænse for blufærdighed blev overtrådt i løbet af undersøgelsen? (n = 1498)	1,7 % (1,1-2,4)	4,3 % (3,4-5,3)	5,6 % (4,4-6,8)	88,5 % (86,9-90,1)
Oplevede du smerte ved selve undersøgelsen? (n = 1508)	2,7 % (1,9-3,5)	17,5 % (15,6-19,4)	44,2 % (41,7-46,7)	35,5 % (33,1- 37,9)
Om svar				
Var du bekymret for undersøgelsesresultatet, fra du blev undersøgt til du fik svar? (n = 1502)	6,5 % (5,3-7,8)	21,7 % (19,6-23,8)	40,4 % (37,9-42,9)	31,4 % (29,1-33,8)
Var svarbrevet let at forstå? (n = 1510)	97,6 % (96,8-98,6)	2,3 % (1,5-3,1)	0,1 % (0-0,2)	0,1 % (0-0,2)
Havde svarbrevet de nødvendige informationer? (n = 1502)	95,3 % (94,2-96,4)	4,3 % (3,3-5,3)	0,3 % (0-0,6)	0,1 % (0-0,2)

Den fremstillede rapport indeholder også informationer fra 149 kvinder, der enten aktivt valgte ikke, at deltage i programmet eller som udeblev.

Tilfreds med resultatet

Samlet set har vi grund til at være særdeles tilfredse med resultatet. De indsamlede data rummer mulighed for grundigere analyser af sammenhænge mellem forskellige parametre – og dermed også mulighed for nærmere analyser af, hvordan vi eventuelt kan forbedre programmet. AF planlægger en mere detaljeret analyse af disse sammenhænge.

Fællesdag for screenings- og bookingassistenter

Region Midtjyllands screenings- og bookingassistenter var 5. maj samlet til den årlige fællesdag. Arrangementet, som fandt sted hos Regionspsykiatrien Viborg, gav deltagerne mulighed for at blive opdateret på den seneste udvikling samtidig med, at de kunne udveksle erfaringer og drøfte fælles udfordringer.

På dagsordenen var blandt andet en gennemgang af tallene bag brugertilfredshedsundersøgelsen, der blev offentliggjort i marts, og som dokumenterede en udtalt tilfredshed blandt de kvinder, der havde været til screening for brystkræft. I forlængelse heraf blev det drøftet, om der trods den store tilfredshed, var mulighed for forbedringer.

Det blev også drøftet, om der skulle tages særlige hensyn til kvinder med indopererede pacemakere, ICD'ere og proteser. Anders Lernevall fra Afdeling for Folkeundersøgelser (AF), havde drøftet spørgsmålet med kollegaer på Rigshospitalet. Sammen var de blevet enige om, at det er sikkert for kvinderne, at få foretaget en mammografi. AF vil på den baggrund skrive en tekst, som screeningsenhederne kan bruge i deres instruks og vejledning af kvinderne.

På programmet var også et besøg hos screeningsenheden i Viborg, ligesom deltagerne fik et minikursus i kropssprog og kommunikation af skuespilleren Pia Mourier.

Tak for en dejlig dag - og tak til alle jer, der var med!

Livmoderhalskræftscreening

DKLS-årsrapport 2010 udkommer til juli

Årsrapporten fra Dansk Kvalitetsdatabase for Livmoderhalskræftscreening (DKLS) er på vej. Den ventes udgivet til juli med en beskrivelse af kvaliteten af livmoderhalskræftscreeningen i Danmark. Rapporten vil være at finde på sundhed.dk når den udkommer.

Nye anbefalinger til screening for livmoderhalskræft ventes primo 2012

Sundhedsstyrelsen har den 4. maj 2011 sendt de nye "Anbefalinger vedrørende screening for livmoderhalskræft" i høring.

Afdeling for Folkeundersøgelser (AF) har med bidrag fra medlemmer i Faglig Følgegruppe for Livmoderhalskræftscreening indgivet kommentarer til Sundhedsplanlægning i Region Midtjylland, som har sendt et høringssvar til Danske Regioner og herfra videre til Sundhedsstyrelsen.

Fristen for indgivelse af høringssvar til Sundhedsstyrelsen var den 30. maj, og efter eventuelle rettelser i arbejdsgruppen, skal anbefalingerne først godkendes af Kræftstyregruppen og siden af Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerterområdet.

Endelig offentliggørelse forventes primo 2012.

Opfølgning på abnorme smear-prøvesvar

Af DKLS-årsrapporten for 2009 fremgik det, at andelen af ikke rettidigt opfulgte abnorme eller uegnede celleprøver på landsplan udgør 17,9 procent. Da standarden er <2%, er der nu indført en kontrolprocedure.

Fra juni 2011 vil den prøvetagende læge via Patologidatabanken automatisk modtage en EDIFACT-besked, såfremt der ikke er registreret en opfølgende prøve indenfor den anbefalede kontrolperiode.

Privatpraktiserende gynækologer, som ikke har et EDI-nummer tilknyttet i Patologidatabanken, vil i stedet modtage besked pr. brevpost, og det samme gælder for de gynækologiske afdelinger.

Tarmkræftscreening

National screening fra 2014

Der indføres national screening for tarmkræft i Danmark fra starten af 2014, og programmet tilrettelægges så det følger [Sundhedsstyrelsens anbefalinger](#) fra 2010.

Programmet indføres over fire år. Alle mænd og kvinder i alderen 50-74 år bliver tilbudt undersøgelse for blod i afføringen hvert andet år, og i de anslået 6 procent af undersøgelse, hvor dette er tilfældet, skal borgeren have tilbudt en udredende koloskopi – eller en CT-kolegrafi i de tilfælde, hvor koloskopi ikke er en mulighed.

Arbejdsgruppe nedsat

Danske Regioner har nedsat en arbejdsgruppe med to repræsentanter fra hver region. Gruppen skal bidrage til at koordinere planlægning og implementering af opgaven på tværs af regioner i de tilfælde, hvor det giver mening – for eksempel fælles informationsskrivelser til borgerne og fælles standarder for indberetning af data til kvalitetsdatabaser. Arbejdsgruppen forventes at holde møde cirka fire gange årligt, indtil vi er godt i gang med screeningen. Arbejdsgruppen har foreløbigt holdt to møder.

I Region Midtjylland skal Afdeling for Folkeundersøgelser sammen med Sundhedsplanlægning være tovholder i planlægning og koordinering af implementeringen. På næste møde i styregruppen for screeningsprogrammer i Region Midtjylland, vil rammerne for den videre planlægning blive drøftet.

Om Afdeling for Folkeundersøgelser

Afdeling for Folkeundersøgelser

Nyhedsbrevet er udgivet af Afdeling for Folkeundersøgelser. Vi har administrative og koordinerende opgaver, samt kvalitetssikrings- og udviklingsopgaver i Region Midtjyllands kræftscreeningsprogrammer.

1. maj gik sekretær/bookingassistent Pia Lise Falck på barsel og i barselsvikariatet har vi ansat Louise Rostbøll Pedersen, som tidligere har været ansat som sekretær på Regionshospitalet Viborg OP/anæstesi afdelingen.

1. maj tiltrådte kommunikationsrådgiver Gerdt Hylbæk Nielsen i barselsvikariat for Stine Lyngborg Heslop. Gerdt har tidligere været ansat hos Indkøb og Logistik i Region Midtjylland og skal hos os særligt arbejde med en kommunikationsstrategi og -plan for AF – heriblandt udvikle hjemmeside og elektronisk kommunikation med borgerne.

1. juni tiltrådte uddannelseslæge Vivian Langagergaard. Hun skal være hos os det sidste år af sin hoveduddannelse til specialet samfundsmedicin. Vivian's seneste ansættelse har været i psykiatrien, og hun har tidligere lavet ph.d. på Klinisk Epidemiologisk Afdeling i Århus.

Ansatte i Afdeling for Folkeundersøgelser:

- [Berit Andersen](#), leder af afdelingen, overlæge og Ph.D.
- [Anders Lernevall](#), overlæge, speciallæge i radiologi.
- [Anita Sørensen](#), uddannelseslæge i samfundsmedicin
- [Anne Marie Kjær](#), bookingassistent.
- [Camilla Louise Rasmussen](#), bookingassistent og ansvarlig for hjemmeside og nyhedsbrev.
- [Gerdt Hylbæk Nielsen](#), kommunikationsrådgiver
- [Kristian Mikkelsen](#), cand.scient.pol., AC-fuldmægtig med brystkræftscreening som sit primære arbejdsområde.
- [Louise Rostbøll Hald Pedersen](#), sekretær og bookingassistent
- [Marianne Jørgensen](#), sygeplejerske, MPH, Ph.D studerende.
- [Pia Falch](#), koordinerende sekretær og bookingassistent (På barselsorlov)
- [Stine Lyngborg Heslop](#), sociolog, AC-fuldmægtig med livmoderhalskræftscreening som sit primære arbejdsområde. (På barselsorlov)
- [Vibeke Lundorff](#), bookingassistent og systemadministrator.
- [Vivian Langagergaard](#), uddannelseslæge i samfundsmedicin

OBS: Tryk på navn, for at sende en e-mail.

Tilmelding og afmelding

Tilmelding og afmelding

ScreeningsNyt udkommer 3 gange om året

Kender du nogen, som kunne have interesse i at læse ScreeningsNyt, kan du sende nyhedsbrevet til dem ved at klikke [her](#). **Husk** at vedhæfte denne fil.

Har du fået ScreeningsNyt tilsendt af en kollega, og ønsker du fremover at modtage nyhedsbrevet, kan du tilmelde dig ved at klikke [her](#).

Ønsker du ikke at modtage ScreeningsNyt fremover, kan du framelde dig ved at klikke [her](#).

God sommer

**Afdeling for Folkeundersøgelser
Regionshospitalet Randers
Skovlyvej 1, 8930 Randers NØ
indgang 11, 2. sal.
Tlf. 7842 0170**

folkeundersoegelser@rm.dk
www.folkeundersoegelser.rm.dk